

## VÝZVA K PŘEDLOŽENÍ FAKTICKÝCH PODKLADŮ PRO INICIATIVU (bez posouzení dopadů)

NÁZEV INICIATIVY	Vodohospodářství – urychlení digitalizace v zájmu lepšího řízení a udržitelnosti
PŘÍSLUŠNÉ GŘ – ODPOVĚDNÉ ODDĚLENÍ	ENV.C.1 – Udržitelné hospodaření se sladkou vodou
PRAVDĚPODOBNÝ DRUH INICIATIVY	Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě
PŘEDBĚŽNÝ HARMONOGRAM	4. čtvrtletí 2026
DALŠÍ INFORMACE	<a href="https://commission.europa.eu/topics/environment/water-resilience-strategy_cs">https://commission.europa.eu/topics/environment/water-resilience-strategy_cs</a>
<i>Tento dokument slouží pouze k informačním účelům. Nepředjímá konečné rozhodnutí Komise o tom, zda tato iniciativa bude pokračovat, ani o jejím konečném obsahu. Všechny prvky iniciativy popsané v tomto dokumentu, včetně harmonogramu, se mohou změnit.</i>	

### A. Politické souvislosti, vymezení problému a kontrola subsidiarity

#### Politické souvislosti

Tento digitální akční plán pro vodohospodářské odvětví, který je součástí [pracovního programu Komise na rok 2026](#), je jednou ze stěžejních iniciativ v rámci [Evropské strategie pro vodohospodářskou odolnost](#). Jeho cílem je modernizovat a standardizovat vodní hospodářství pomocí pokročilých digitálních technologií. Působí na pomezí ekologické a digitální transformace a přímo podporuje cíle [Kompasu konkurenceschopnosti](#) tím, že pomáhá zajistit dostupnost zdrojů napříč různými odvětvími.

Tento plán bude vycházet ze:

- i) [Strategie pro využívání umělé inteligence](#) a [plánu pro kontinent umělé inteligence](#), jejichž cílem je usnadnit zavádění umělé inteligence pro prediktivní údržbu a monitorování v reálném čase;
- ii) [strategie datové unie](#), která podporuje sdílení údajů o vodě prostřednictvím podpory rozvoje vnitrostátních datových portálů s cílem překonat roztržitost a zajistit, aby data byla snadno dohledatelná, bezplatně přístupná, interoperabilní a opakovaně použitelná, a to v souladu s požadavky [směrnice o otevřených datech](#).

Cílem plánu je využít obrovské datové toky a zvýšenou interoperabilitu k podpoře inovací a efektivity, a tím umožnit EU zaujmout celosvětově vedoucí postavení v oblasti inovací a odolnosti v oblasti vodního hospodářství.

#### Problém, který má iniciativa řešit

Hlavní výzvou, kterou řeší digitální akční plán pro vodohospodářské odvětví, je [roztržitý a neefektivní stav digitalizace napříč evropskými vodohospodářskými systémy](#). Tato roztržitost se vyznačuje značným nedostatkem koordinace jak mezi jednotlivými fázemi vodního cyklu, jako je zásobování pitnou vodou a čištění odpadních vod, tak mezi jednotlivými správními úrovněmi, od obcí po vnitrostátní orgány a orgány EU. Kvůli této roztržitosti digitální infrastruktura nebylo vodohospodářské odvětví schopno využít výhod digitalizace, přičemž mu činí obtíže odstranit značnou neefektivitu řízení, snížit administrativní zátěž a posílit schopnost účinně monitorovat přeshraniční vodní rizika, jako jsou sucha, povodně, nedostatek vody a znečištění, a reagovat na tato rizika, a zároveň nedostatečně podporuje provádění zásady „účinné využívání vody v první řadě“. Problém se ještě zhoršuje v důsledku neexistence harmonizovaných digitálních norem a pokynů pro budování struktury digitální správy EU. Absence koordinovaného přístupu v této oblasti vede k nerovnoměrnému vývoji v jednotlivých členských státech, což má za následek rozdíly v zabezpečení dodávek vody a kvalitě služeb.

Tento problém se dotýká široké škály zúčastněných stran ve vodohospodářském odvětví. Orgány veřejné správy na všech úrovních se snaží držet krok s technologickým pokrokem kvůli nejednotné správě a složitostem spojeným s aktualizací předpisů nebo zahájením složitých procesů zadávání veřejných zakázek. Vodárenským podnikům a poskytovatelům technologií vznikají při výměně původních systémů vysoké náklady. Odvětví náročná

na spotřebu vody, jako je zemědělství, energetika a datová centra, sice již generují značné množství dat, ale chybí jim data v reálném čase a téměř v reálném čase, která jsou potřebná k optimalizaci využití a efektivity a v konečném důsledku k vybudování ekonomiky inteligentně nakládající s vodou.

Pomalé zavádění informačních a komunikačních technologií ve vodohospodářském odvětví je způsobeno několika klíčovými faktory. Digitální transformaci vodohospodářství, která je z velké části v rukou veřejné správy, v současnosti brání vysoké počáteční investiční náklady, které se jen obtížně v plné míře vracejí. To je částečně způsobeno nízkými sazbami, které často neodrážejí skutečnou hodnotu vody, což vede k selhání trhu. Tuto počáteční bariéru je obtížné překonat i v případě, že nasazení digitálních řešení nakonec zvýší provozní efektivitu a přinese dlouhodobé úspory nákladů. Kromě toho technologická rozdílnost někdy brání zařízením se starší technologií v propojení s moderními systémy internetu věcí, což způsobuje problémy s interoperabilitou. Navíc neexistence společných norem způsobuje, že data zůstávají uvězněna v proprietárních formátech, což ztěžuje prediktivní analýzu. Nejistotu navíc nadále vyvolávají nevyřešené otázky týkající se správy a vlastnictví dat. Vodohospodářské odvětví se potýká s problémy při dosahování úspor z rozsahu, které jsou nezbytné pro cenově dostupné technologie, a to zejména kvůli své skromné velikosti a nedostatku koordinovaných datových strategií v členských státech. Zároveň mnoho technických pracovníků nemá dostatečné digitální dovednosti potřebné k ovládnutí moderních nástrojů – tento nedostatek je ještě umocněn přetrvávajícími problémy s připojením v odlehklých oblastech.

Opatření EU na posílení digitalizace by mohla pomoci zlepšit efektivitu a snížit alternativní náklady ve vodohospodářském odvětví. Se zintenzivňující se změnou klimatu budou tradiční metody monitorování stále méně vhodné pro zvládnutí extrémních povětrnostních jevů, jako jsou povodně, sucho a nedostatek vody. Přetrvávající nebo dokonce prohlubující se rozdílnost digitálních systémů by prohloubila konkurenční nevýhody evropských podniků a oslabil postavení EU na rostoucím celosvětovém trhu s vodohospodářskými technologiemi, jehož hodnota podle Eurostatu dosahuje 111,7 miliardy EUR ročně. Bez urychlených opatření hrozí, že evropské vodohospodářství promešká vlnu digitalizace, což by mělo za následek ztrátu hospodářského potenciálu a snížení odolnosti vůči budoucím vodním krizím.

## **Základ pro opatření na úrovni EU (právní základ a kontrola subsidiarity)**

### **Právní základ**

Nejedná se o právní akt.

### **Praktická potřeba opatření na úrovni EU**

EU má největší počet přeshraničních povodí na světě. Přeshraniční problémy, jako je znečištění, sucho a povodně, mají přímé přeshraniční dopady, které vyžadují koordinované digitální systémy monitorování a reakce. Digitální nástroje jsou užitečné i v místním a regionálním kontextu, protože efektivní hospodaření s vodou má zásadní význam pro konkurenceschopnost EU a blahobyt lidí. Současná technická rozdílnost navíc vytváří překážky volnému pohybu služeb v oblasti vodohospodářských technologií a nekoordinované digitální strategie a postupy zadávání veřejných zakázek brání úsporám z rozsahu na vnitřním trhu. Podpora sdílení údajů o vodě propagací rozvoje národních datových portálů k překonání rozdílnosti zlepšit interoperabilitu mezi celostátními systémy. To je nezbytné pro překlenutí vnitrostátních datových sil a zajištění toku důležitých informací potřebných pro místní a přeshraniční vodní hospodářství.

Opatření EU by mohla posílit spolupráci mezi členskými státy usnadněním sblížení technických přístupů a datových protokolů v souladu s přístupem „od zdroje k moři“. Tím by se omezilo zdvojení úsilí v oblasti výzkumu a vývoje a dosáhlo by se úspor z rozsahu, což je pro odvětví zahrnující 81 500 podniků, z nichž většinu tvoří malé a střední podniky, zásadní. Jednotný digitální trh by rovněž posílil globální konkurenceschopnost EU, neboť by se opíral o její vedoucí postavení v oblasti patentů souvisejících s vodou, které tvoří 40 % celosvětového počtu patentů.

## **B. Čeho má iniciativa dosáhnout a jakým způsobem**

Hlavním cílem digitálního akčního plánu pro vodohospodářské odvětví je urychlit digitalizaci na všech úrovních a u všech aktérů ve vodohospodářském odvětví, aby bylo možné řešit neefektivní hospodaření s vodou, snížit administrativní zátěž, budovat kapacity a řešit rozdíly v digitalizaci, které omezují spolupráci v celé EU. Digitalizace jako průřezový faktor podporuje všechny cíle strategie pro vodohospodářskou odolnost: obnovit koloběh vody, vybudovat ekonomiku inteligentně nakládající s vodou a zajistit čistou a cenově dostupnou vodu pro všechny.

Cílem akčního plánu je řešit alespoň následující strategické pilíře, aby se odvětví modernizovalo a plně využilo potenciálu digitalizace:

- **Analýza velkých dat řízená umělou inteligencí** pro zpracování velkých souborů údajů o vodě a zlepšení přehledu, optimalizace a prediktivních schopností v celém vodním hospodářství, od odběru až po čištění odpadních vod pro vypouštění nebo opětovné využití. Umělá inteligence může také pomoci zachovat specializované znalosti odborníků, kteří odcházejí do důchodu. Ve spojení s digitálními dvojčaty (počítačovými modely reálných vodních systémů, které využívají data ze senzorů v reálném čase) může zajistit, že tyto odborné znalosti zůstanou k dispozici ostatním pracovníkům. Monitorování řízené umělou inteligencí by také mohlo pomoci odhalit úniky, problémy s kvalitou vody a provozní neefektivitu a zároveň podpořit udržitelnější hospodaření s vodou.
- **Rozsáhlé nasazení internetu věcí, včetně inteligentních senzorů a měřičů**, které umožní pružnější hospodaření s vodou a zvýší její účinnost.
- **Rutinní využití pozorování Země** ve vodním hospodářství a širším úsilí o vodohospodářskou odolnost s cílem snížit administrativní zátěž, zvýšit prostorové a časové pokrytí systémů monitorování vody, zlepšit nákladovou efektivitu a zpřístupnit data širokému spektru orgánů, podniků a jednotlivců. Plán bude v souladu se stávajícími nástroji služby programu Copernicus pro podporu krizového řízení, jako jsou [Evropská observatoř pro sledování sucha](#) a [Evropský systém informací o povodních](#), a novými iniciativami, jako je tematické centrum programu Copernicus pro vodu, [iniciativa Cíl Země a digitální dvojče oceánu](#).
- **Podpora soudržného digitálního rámce** pro monitorování, plánování, údržbu a provoz v celém vodohospodářském odvětví při zajištění spolehlivé správy, transparentních datových postupů a silných záruk kybernetické bezpečnosti v souladu se zásadou „FAIR“ (dohledatelná, přístupná, interoperabilní a opakovaně použitelná data). Taková správa infrastruktury by mohla zajistit lepší provádění a podávání zpráv podle článku 8 rámcové směrnice o vodě vytvořením jednotného zdroje informací.

Opatření na úrovni EU se zaměří na interoperabilitu a standardizaci, tedy na oblasti, v nichž členské státy nemohou účinně jednat samostatně, zatímco konkrétní provádění bude ponecháno na vnitrostátních a místních orgánech.

Tato výzva k předložení faktických podkladů identifikuje klíčové technologie a potenciální překážky, které v současné době ovlivňují vodohospodářské odvětví, ale jejich seznam není úplný. Cílem konzultačního procesu je proto vyzvat zúčastněné strany, aby tyto priority potvrdily, upozornily na případný přehlédnutý vývoj a poskytly konkrétní příklady, aby se zajistilo, že akční plán skutečně odpovídá svému účelu.

#### Pravděpodobné dopady

Očekává se, že tato iniciativa bude mít významný pozitivní dopad na hospodářství, společnost a životní prostředí.

#### Hospodářské dopady:

- **Úspora nákladů a efektivita:** Inteligentní měření může [snížit spotřebu vody](#) až o **25 %**, přičemž digitální systémy ušetří dalších **5–8 %** a detekce úniků sníží spotřebu o dalších **7–14 %**.
- **Hospodářský růst:** Plán posiluje pozici EU na celosvětovém trhu s vodohospodářskými technologiemi, který má v současnosti hodnotu **111,7 miliardy EUR ročně** ([Eurostat](#)).
- **Konkurenceschopnost:** Iniciativa buduje vedoucí postavení EU v oblasti **patentů souvisejících s vodou**, přičemž EU drží **40 % z celkového počtu patentů na světě**, s cílem zvýšit konkurenceschopnost **81 500 podniků** v tomto odvětví, z nichž většinu tvoří malé a střední podniky ([Eurostat](#)).

#### Sociální dopady:

- **Zlepšené služby:** Zvýšené monitorování zajišťuje větší transparentnost údajů pro veřejnost a zlepšuje zabezpečení dodávek vody v souladu se [směrnicí NIS 2 o kybernetické bezpečnosti](#), která chrání kritickou infrastrukturu, včetně vodárenských systémů.
- **Vytváření pracovních míst:** Odvětví v současnosti zajišťuje **1,6 milionu pracovních míst** a očekává se, že digitalizace vytvoří nové pracovní příležitosti pro vysoce kvalifikované pracovníky ([Eurostat](#)).

### Dopady na životní prostředí:

- **hospodaření s vodními zdroji:** Efektivní sběr dat a modelování v reálném čase zlepšuje monitorování kvality vody, povodní, sucha a nedostatku vody. Umožňuje včasné varování, přímo podporuje obnovu koloběhu vody a pomáhá zlepšit efektivitu využívání vody a zlepšit přístup k čisté vodě a zásobování čistou vodou. Kromě toho lze prediktivní analýzu využít k předvídaní poptávky, vzorců prostředí a zatížení systému.

### Zjednodušení:

- **Snížení administrativní zátěže:** Klíčovým cílem je **snížit administrativní zátěž** automatizovaným podáváním zpráv a maximalizací synergií mezi všemi stávajícími digitálními nástroji používanými pro pozorování Země.

**Cíle udržitelného rozvoje:** Iniciativa přímo přispívá k plnění **cíle udržitelného rozvoje č. 6 (Čistá voda a kanalizace)** tím, že zvyšuje účinnost, a k plnění **cíle č. 9 (Průmysl, inovace a infrastruktura)** tím, že podporuje zavádění digitálních nástrojů.

Celkově by tato iniciativa posílila dlouhodobou strategickou autonomii, odolnost, vědeckou excelenci a vodní hospodářství Evropy vytvořením příznivého prostředí pro *digitální vodní ekosystém*.

### Budoucí monitorování

Pokrok v provádění opatření navržených v rámci této iniciativy bude sledován a hodnocen pomocí střednědobého a závěrečného přezkumu Evropské strategie pro vodohospodářskou odolnost.

## C. Zlepšování právní úpravy

### Posouzení dopadů

Iniciativa je sdělení obsahující nezávazná opatření. Proto není plánováno posouzení dopadů. Veškeré budoucí iniciativy vyplývající z tohoto sdělení budou případně podrobeny posouzení dopadů.

### Konzultační strategie

Cílem výzvy k předložení faktických podkladů je nabídnout zúčastněným stranám příležitost poskytnout podklady pro vypracování akčního plánu na základě spolupráce a inkluzivním způsobem.

Účelem je proto shromáždit podrobné důkazy, informace, údaje a zpětnou vazbu od zúčastněných stran ke třem strategickým pilířům plánu, se zvláštním zaměřením na přidanou hodnotu případných opatření pro EU. Plánované konzultační činnosti zahrnují tuto výzvu k předložení faktických podkladů a cílené akce ke shromáždění dalších podnětů od zúčastněných stran.

Mezi hlavní zúčastněné strany patří orgány veřejné správy (celostátní, regionální a místní), správci povodí, vodohospodářský průmysl (podniky veřejných služeb a poskytovatelé technologií), hospodářská odvětví náročná na vodu (zemědělství, energetika a datová centra), poskytovatelé IT a digitálních řešení a výzkumné a akademické instituce. Jejich příspěvky jsou zásadní pro řešení nedostatků v řízení, překážek na trhu a potřebných kapacit. V průběhu roku 2026 budou probíhat konzultace, jejichž cílem bude upřesnit předběžná zjištění a možnosti. Součástí bude konzultační seminář naplánovaný na druhé nebo třetí čtvrtletí a cílené zapojení členských států prostřednictvím pracovních skupin zřízených v rámci společné prováděcí strategie pro rámcovou směrnici o vodě, včetně skupin zaměřených na pitnou vodu a městské odpadní vody. Kromě toho bude oficiálně konzultována platforma zúčastněných stran EU pro vodohospodářskou odolnost, která poskytne odborné znalosti.